

21 Mayıs 2019

Türkiye: ODTÜ Rektörlüğü LGBTİ+ hakları savunucusu öğrencilerin barışçıl toplanma ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarını ihlal etmeye son vermelidir

10 Mayıs 2019 tarihinde, Rektörlüğünün çağrısı üzerine ODTÜ kampüsüne gelen emniyet güçleri, 9. ODTÜ LGBTİ+ Onur Yürüyüşüne biber gazı, plastik mermi ve fiziksel güç kullanarak müdahale etti. 21 öğrenci ve bir öğretim görevlisi gözaltında alındı ve gece geç saatlerde serbest bırakıldı.

ODTÜ LGBTİ+ Dayanışması, 1996 yılında ODTÜ’de toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmak, LGBTİ+fobi ile mücadele etmek ve kampüsü LGBTİ+ bireyler için güvenli bir alan haline getirmek amacıyla kurulmuş bir öğrenci topluluğudur. Son yıllarda öğrencilerin kampüs içinde düzenledikleri LGBTİ+ temalı bazı etkinlikler, etkinliklerin düzenlendiği binalarda elektriklerin kesilmesi ya da emniyet güçlerinin kampüse çağırılması gibi yöntemlerle Rektörlük tarafından engellenmiş ve etkinlikleri düzenleyen bazı öğrencilere idari soruşturma açılmıştı. Ancak topluluk 2011’den beri her yılın Mayıs ayında kampüs içerisinde LGBTİ+ Onur Yürüyüşü düzenlemeye devam ediyordu.

18 Kasım 2017 tarihinde, Ankara Valiliği OHAL koşullarını gerekçe göstererek, LGBTİ+ temalı etkinlikleri süresiz olarak yasakladığını ilan etti. Ancak OHAL’in Temmuz 2018 tarihinde sona ermesine rağmen, Ankara Valiliği yasağı sonlandırmadı. Aksine 3 Ekim 2018 tarihinde kolluk güçlerini ve diğer ilgili yetkilileri aynı gerekçelerle verilen yeni bir LGBTİ+ etkinlik yasağı ile ilgili bilgilendirdi ve yasağın ne zaman sona ereceğine ilişkin hiçbir bilgi vermedi.

19 Nisan 2019 tarihinde, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Mahkemesi LGBTİ+ etkinliklerine ilişkin OHAL döneminde verilen genel yasaklama kararını, hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etti. Mahkeme, Ankara’da uygulanan yasağın OHAL koşulları altında dahi süre bakımından sınırsız olduğunu, yasaklanan eylemlerin niteliğine ilişkin bir sınırlama ve belirlilik de olmadığını belirterek söz konusu yasağın hukuka uygun olmadığına hükmetti. Mahkeme ayrıca, etkinliklere dönük bir güvenlik tehdidi olduğu takdirde, etkinliği yasaklamak yerine kolluk tedbirleri alınması gerektiğini de belirtti. 3 Ekim 2018 tarihli genel yasak kararına ilişkin ise hukuki süreç devam etmekle birlikte, OHAL koşullarında dahi bu şekilde genel ve süresiz bir yasak konulamayacağı ve dolayısıyla 3 Ekim 2018 tarihli yasağın da açıkça hukuka aykırı olduğu tespit edilmiş oldu.

ODTÜ 9. LGBTİ+ Onur Yürüyüşü’nün gerçekleşeceği tarihten birkaç gün önce 6 Mayıs 2019 tarihinde, ODTÜ Rektörlüğü, öğrencilere, öğretim görevlilerine ve mezunlara gönderdiği bir e-postayla, “çeşitli sivil toplum kuruluşları” tarafından organize edildiğini iddia ettiği ve 10 Mayıs 2019 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanan 9. Onur Yürüyüşüne izin verilmeyeceğini, zira Ankara’da LGBTİ+ etkinliklerine ilişkin halen yürürlükte olan bir yasaklama kararı olduğunu ve belirtilen günlerde kampüste “gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için” Ankara Emniyet Müdürlüğü birimleri ile görüşüldüğünü belirtti. Bu süreçte öğrencilerin ortak bir zemin bulmak için Rektörlük’e yaptıkları görüşme talepleri, önceki yıllardan farklı olarak, defalarca reddedildi.

Bu e-posta üzerine, ODTÜ LGBTİ+ Dayanışması, Ankara’daki LGBTİ+ etkinliklerine ilişkin OHAL kanununa dayanarak çıkartılan genel yasaklama kararının dahi hukuka aykırı bulunarak iptal edildiğini hatırlattı ve Twitter hesaplarından #ODTÜyeRenkVer etiketiyle yürüyüşe çağrı yaptı.

Aynı zamanda Ankara Barosu'nun LGBTİQ+ Hakları Merkezi öğrencileri temsilen Ankara 7. İdare Mahkemesi'ne Rektörlük'ün verdiği yasaklama kararının iptali için yürütmeyi durdurma istemli bir dava açtı. Rektörlük, savunmasında yalnızca güvenlik endişesi ile alınan tedbirler ve hukuki durum ile ilgili üniversite mensuplarının bilgilendirildiğini ve iptal edilebilecek nitelikte bir yasak kararı olmadığını, yani teknik olarak bir idari işlem yapılmadığını ileri sürdü. İptal edilebilecek bir işlem olmaması sebebiyle Mahkeme, yürütmeyi durdurma talebini reddetti. Ancak öğrenciler karakolda polislerin kendilerine Rektörlük'ün yasaklama kararını ihlal ettikleri için gözaltına alındıklarını söylediğini ve salınma belgelerinde Rektörlük'ün yasaklama kararının belirtilmiş olduğunu ifade ettiler.

10 Mayıs 2019 tarihinde aralarında öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin bulunduğu kalabalık bir grup yürüyüşü gerçekleştirmek üzere ODTÜ kampüsünde toplanmaya başladı. Ancak Rektörün çağrısı ile üniversiteye gelen güvenlik güçleri, yürüyüşten saatler öncesinde kampüs içinde hazırlık yapmak üzere toplanan öğrencilere plastik mermi, biber gazı ve fiziksel güç kullanarak müdahale etti. Polis akşam saatlerine kadar kampüsün çeşitli yerlerine dağılan öğrencilere müdahale etmeye devam etti. Bir öğrenci polisin attığı bir plastik mermi ile kafasından yaralandı. Aynı gün [polis şiddetini kayda alan çeşitli görseller ve videolar](#) internette paylaşıldı.

Öğrenciler müdahale sırasında birçok polis memurunun yürüyüşe katılan kişileri kameraya çektiğini ifade etti. Ayrıca polis müdahalesi sırasında kampüste birçok sivil polis memurunun da görev yaptığı ileri sürüldü. Polis müdahalesi sırasında fotoğraf çekmek, slogan atmak, gökkuşağı bayrağı taşımak vb. gerekçelerle bir öğretim görevlisi ve 21 öğrenci gözaltına alındı ve gece geç saatlerde hepsi serbest bırakıldı.

13 Mayıs 2019 tarihinde, öğrenciler artık üniversite üzerinde bir hükmü kalmadığını ifade etmek amacıyla rektör için sembolik bir veda töreni düzenledi. 14 Mayıs 2019 tarihinde ise, kampüste gerçekleşen polis şiddetini protesto etmek amacıyla üniversitede geniş katılımlı bir boykot yapıldı. Şu ana kadar müdahalede bulunan polis memurları ile ilgili hiçbir işlem yapılmadı.

Front Line Defenders ODTÜ Rektörlüğünü, açıkça hukuka aykırı olan LGBTİ+ etkinlik yasağına dayanarak ve emniyet güçlerini üniversiteye çağırmak suretiyle öğrencilerin barışçıl toplanma ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarını ihlal ettiği için kınamaktadır. Front Line Defenders öğrencilerin Türk hukuku ve uluslararası hukuk altında korunan ifade özgürlüğü ile barışçıl toplanma ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını icra ettikleri gerekçesiyle hedef alındığına inanmaktadır. Front Line Defenders ayrıca Türkiye'deki LGBTİ+ hakları savunucularının uzun süredir marjinalize ve kriminalize edilmesinden ve barışçıl toplanma ve gösteri yürüyüşü haklarını kullanan savunucuların polis şiddetine maruz kalmasından büyük endişe duymaktadır.

Front Line Defenders, Türkiye'deki yetkililerden, polisin hukuka aykırı güç kullanımı iddialarının derhal tarafsız bir şekilde soruşturularak sorumlu polis memurlarının adalet önüne çıkarılmasını talep etmektedir. Bunun yanı sıra yetkililer, Türkiye'deki insan hakları savunucularının her durumda ve hiçbir baskıya tabi tutulmadan insan haklarına ilişkin faaliyetlerini özgürce gerçekleştirebilmelerini garanti altına almalıdır.